

Comité Slachtoffers en Nabestaanden van Politiek Geweld
Mirdangweg 9, Hanna's lust – Wanica - Suriname
Tel: 8744486
Email: comiteslachtoffer@gmail.com
Facebook: <https://www.facebook.com/groups/177910329230605>

Wet erkenning Slachtoffers en Nabestaanden van Politiek Geweld

Het Comité Slachtoffers en Nabestaanden van Politiek Geweld heeft in samenwerking met het Ministerie van Justitie en Politie een wet opgesteld dat slachtoffers en nabestaanden van politiek geweld in Suriname erkent.

Het Comité is de Mw. Jennifer Van Dijk-Silos zeer erkentelijk voor haar steun en medewerking bij de totstandkoming van deze tekst. Ook willen wij in het bijzonder Mr. Marijke Rommy, wetgevingsjurist bij het Ministerie van Justitie en Politiek, bedanken voor haar deskundige bijdrage. Zonder haar inbreng was dit niet mogelijk geweest.

Het Comité heeft met de Minister afgesproken dat zij komende maanden in de samenleving met diverse sleutelfiguren en organisaties gesprekken zal voeren om steun te vragen voor de wet. Ook wil het Comité inzichten, kritiek en feedback vanuit de samenleving verwerken om te komen tot een definitieve wet, die de minister kan voorleggen aan de regering en het parlement.

Wij roepen iedereen op om in gesprek te gaan met het Comité over deze wettekst.

Humphry Jeroe
Voorzitter Comité
Tel: 8744486
Email: comiteslachtoffer@gmail.com

**WET van.....,
houdende vaststelling van voorzieningen
ten behoeve van slachtoffers en hun
nabestaanden, van politiek geweld
(Wet Slachtoffers van Politiek Geweld)**

O N T W E R P

DE PRESIDENT VAN DE REPUBLIEK SURINAME,

In overweging genomen hebbende, dat - in het streven om de gevolgen van politiek geweld zoals die zich sinds de onafhankelijkheid tot 2016 hebben gemanifesteerd op te lossen - het nodig is regels vast te stellen die het kader aangeven waarbinnen door de Regering voorzieningen ten behoeve van slachtoffers van politiek geweld worden getroffen;

Heeft, de Staatsraad gehoord, na goedkeuring door De Nationale Assemblée, bekrachtigd de onderstaande wet:

PARAGRAAF I: ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1
Definities

In deze wet en de daaronder berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. President : de President van de Republiek Suriname;
- b. Minister : de Minister van Justitie en Politie;
- c. politiek geweld : met politieke motieven gepleegde gewelddadige handelingen door personen of organisaties waardoor materiële of immateriële schade is veroorzaakt aan natuurlijke personen of die tot hun dood hebben geleid;
- d. slachtoffers : slachtoffers van politiek geweld als omschreven in art. 3;
- e. nabestaanden : nabestaanden van slachtoffers als omschreven in art. 4;
- f. instelling : de door de Minister aan te wijzen instelling als bedoeld in art. 5;
- g. het Fonds : het Fonds Slachtoffers van Politiek Geweld als bedoeld in art. 12.

Artikel 2
Tijdvak van politiek geweld

De in deze wet en de daarop berustende bepalingen opgenomen regels en voorzieningen ten behoeve van slachtoffers, en hun nabestaanden, van politiek geweld, hebben betrekking op het tijdvak aanvangende op 25 november 1975 en lopende tot 31 december 1991.

PARAGRAAF II: SLACHTOFFERS VAN POLITIEK GEWELD EN HUN NABESTAANDEN

Artikel 3

Slachtoffers van politiek geweld

1. Slachtoffer van politiek geweld zijn:
  - a. de natuurlijke persoon die als gevolg van politiek geweld materiële of immateriële schade heeft opgelopen;
  - b. de natuurlijke persoon die als gevolg van politiek geweld is overleden.
2. Bij of krachtens staatsbesluit kunnen voor wat betreft de uitvoering van het bepaalde in lid 1, nadere regels worden vastgesteld.

Artikel 4

Nabestaanden van slachtoffers

1. Nabestaanden van slachtoffers van politiek geweld zijn:
  - a. de niet van tafel en bed gescheiden echtgeno(o)t(e), de achtergebleven als zodanig erkende concubine of concubant en de kinderen tot wie de overledene in familierechtelijke betrekking heeft gestaan;
  - b. andere bloed- of aanverwanten van de overledene, mits deze reeds ten tijde van het overlijden geheel of ten dele in hun levensonderhoud voorzag of daartoe krachtens rechterlijke uitspraak verplicht was;
  - c. kinderen tot de leeftijd van achttien jaar, die met de overledene ten tijde van het overlijden in gezinsverband samenwoonden en in wier levensonderhoud de overledene geheel of gedeeltelijk voorzag.
2. Bij of krachtens staatsbesluit kunnen voor wat betreft de uitvoering van het bepaalde in lid 1, nadere regels worden vastgesteld.

PARAGRAAF III: DE INSTELLING TER VOORBEREIDING EN UITVOERING VAN VOORZIENINGEN TEN BEHOEVE VAN SLACHTOFFERS EN HUN NABESTAANDEN

Artikel 5

Aanwijzing van de instelling

1. De Minister wijst bij beschikking een rechtspersoonlijkheid bezittende instelling aan die wordt belast met de voorbereiding en uitvoering van de in of krachtens deze wet getroffen voorzieningen ten behoeve van slachtoffers en hun nabestaanden van politiek geweld.
2. De instelling bestaat uit een bestuur van minimaal vijf en maximaal zeven leden verdeeld over de volgende functies: een voorzitter en een ondervoorzitter, een penningmeester, een secretaris en maximaal drie commissarissen.
3. Ter zake de taken en de werkwijze van de instelling worden bij beschikking nadere regels gesteld.

Artikel 6

Ambtelijke commissie

1. De Minister stelt een commissie in die, in opdracht van de instelling, werkzaamheden verricht ter uitvoering van de in of krachtens deze wet getroffen voorzieningen ten behoeve van slachtoffers en hun nabestaanden van politiek geweld.
2. De in lid 1 bedoelde commissie is samengesteld uit afgevaardigden door:
  - het Ministerie van Justitie en Politie;
  - het Ministerie van Regionale Ontwikkeling;
  - het Ministerie van Binnenlandse Zaken;
  - het Ministerie van Defensie.
3. De Minister stelt ter zake de commissie bij beschikking nadere regels vast betreffende de bemensing, de zittingsduur, de taak en de werkwijze met de instelling, de maandelijkse vergoeding van de leden en de rapportageplicht.
4. Onverminderd het bepaalde in lid 1, kan de Minister al dan niet op verzoek van de instelling, subcommissies instellen en personen of instanties met specifieke deskundigheid aanwijzen, ter ondersteuning bij de voorbereiding of uitvoering van een taak.

PARAGRAAF IV: VOORZIENINGEN VOOR SLACHTOFFERS VAN POLITIEK GEWELD EN HUN NABESTAANDEN

Artikel 7

Dag van Nationale Rouw

1. De Regering kondigt een dag van Nationale Rouw af ter herdenking van alle ten gevolge van politiek geweld overleden slachtoffers.
2. De Dag van Nationale Rouw wordt in samenspraak met de instelling vastgesteld.

Artikel 8

Onderzoek en waarheidsvinding

In het kader van waarheidsvinding wordt onderzoek verricht naar:

- a. gebeurtenissen van politiek geweld gedurende de in artikel 2 genoemde periode;
- b. personen die in de in artikel 2 genoemde periode vermist zijn geraakt;
- c. de materiële en immateriële schade die als gevolg van politiek geweld is geleden.

Artikel 9

Traumabegeleiding

1. De Regering stelt een door ter zake deskundigen voorbereid programma beschikbaar voor

slachtoffers en hun nabestaanden die traumabegeleiding behoeven.

2. De Regering zorgt voor een adequate inventarisatie van slachtoffers en hun nabestaanden die van het traumabegeleidingsprogramma gebruik wensen te maken.

Artikel 10 Educatie

De Regering draagt zorg voor de ontwikkeling van een educatief programma om de verwerking van politiek geweld, de rouwverwerking en de dodenherdenking op te nemen in het collectief geheugen van de samenleving.

Artikel 11 Compensatie

1. De Regering reserveert jaarlijks middelen op de begroting ter compensatie van het materieel leed van natuurlijke personen die in dit kader niet eerder voor enige vorm van compensatie in aanmerking zijn gekomen.
2. De door de Regering gereserveerde middelen worden in het daartoe ingesteld fonds gestort.

Artikel 12 Het Fonds

1. Er is een Fonds Slachtoffers van Politiek Geweld.
2. Het Fonds is rechtspersoon en gevestigd te Paramaribo.

Artikel 13 Directie en personeel

1. Het Fonds wordt bestuurd door een directeur, die wordt benoemd en ontslagen door de Minister. De secretaris, en het overige personeel, wordt op voordracht van de directeur door de Minister aangesteld.
2. De directeur neemt door de Minister gegeven instructies in acht; hij vertegenwoordigt het Fonds in en buiten rechte.

Artikel 14 Uitkeringen uit het Fonds

1. Uit het Fonds worden slechts uitkeringen gedaan aan slachtoffers en nabestaanden van slachtoffers van politiek geweld zoals bedoeld in deze wet, volgens de regels en de procedure opgenomen in deze wet en de daarop berustende bepalingen.
2. Een verzoek om een uitkering wordt binnen 12 maanden na de inwerkingtreding van deze wet

ingediend op de bij staatsbesluit vastgestelde wijze.

3. Bij staatsbesluit worden nadere regels vastgesteld ter zake de indiening van verzoeken om een uitkering uit het Fonds, het beoordelingsproces van de verzoeken en de mogelijke bezwaarschriftprocedure in geval van afwijzing van een verzoek.

Artikel 15 Middelen

1. De uitkeringen en overige kosten uit dit Fonds komen, voor zover daarin niet op andere wijze kan worden voorzien, ten laste van de begroting van het Ministerie.
2. Bij staatsbesluit worden regels gesteld ter zake:
  - a. andere stortingen in het Fonds dan de in lid 1 bedoelde;
  - b. de hoogte van de bedragen die uit het Fonds kunnen worden uitgekeerd.

Artikel 16 Financiële verantwoording en controle

1. De Directeur is verplicht van de vermogenstoestand van het Fonds en van alles betreffende de werkzaamheden van het Fonds, naar de eisen die voortvloeien uit deze werkzaamheden, op zodanige wijze een administratie te voeren en de daartoe behorende boeken, bescheiden en andere gegevensdragers op zodanige wijze te bewaren, dat de rechten en verplichtingen van het Fonds te allen tijde kunnen worden gekend.
2. De Directeur stelt een deskundige aan om de boekhouding en de jaarstukken te controleren.
3. De Centrale Landsaccountantsdienst, CLAD, controleert jaarlijks de boekhouding van het Fonds en brengt daaromtrent rapport uit.
4. Bij of krachtens staatsbesluit kunnen nadere regels worden vastgesteld betreffende de inrichting en de administratie van het Fonds.

Artikel 17 Begroting en jaarverslag

1. Jaarlijks, uiterlijk 1 december, stelt de Directeur een begroting en een werkplan vast.
2. De Directeur stelt binnen drie maanden na afloop van een boekjaar een balans en een staat van baten en lasten op.
3. Jaarlijks binnen een maand na vaststelling van de jaarstukken stelt de Directeur een jaarverslag op met daarin onder meer opgenomen een directieverslag en de jaarrekening.

Artikel 18 Goedkeuring jaarstukken

Goedkeuring van de jaarstukken door of namens de Minister geschiedt uiterlijk 31 augustus van het volgende boekjaar en strekt de directie tot decharge van het gevoerde beheer over het betreffende boekjaar.

Artikel 19
Toezicht op het Fonds

1. Het toezicht op het Fonds wordt uitgeoefend door een Raad van Toezicht.
2. De Raad bestaat uit minimaal drie en maximaal vijf personen die door de Minister worden benoemd.
3. De Raad rapporteert naar behoefte aan de Minister, doch in ieder geval eenmaal per jaar.
4. Bij beschikking worden nadere regels vastgesteld met betrekking tot de samenstelling, taken en werkwijze en de vergoeding van de leden van de Raad.

PARAGRAAF V: SLOTBEPALINGEN

Artikel 20
Algemene delegatiebepaling

Onverminderd de bepalingen van deze wet, waarin een staatsbesluit is voorgeschreven, kunnen ter uitvoering van reeds in de wet geregelde onderwerpen nadere regels bij of krachtens staatsbesluit worden vastgesteld

Artikel 21

1. Deze wet kan worden aangehaald als: Wet Slachtoffers Politiek Geweld.
2. Zij wordt in het Staatsblad van de Republiek Suriname afgekondigd.
3. Zij treedt inwerking met ingang van de dag volgende op die van haar afkondiging.
4. De Ministers van Justitie en Politie, Binnenlandse Zaken en van Financiën zijn belast met de uitvoering van deze wet.

Gegeven te Paramaribo, de .....

DESIRÉ   D.   BOUTERSE

**WET van.....,
houdende vaststelling van voorzieningen
ten behoeve van slachtoffers en hun
nabestaanden, van politiek geweld
(Wet Slachtoffers van Politiek Geweld)**

MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemeen

De Regering streeft naar oplossingen voor de gevolgen van politiek geweld, met name voor die delen van de samenleving die op de meest directe wijze zijn getroffen. Zich ervan bewust dat niet alle gevolgen zich lenen voor oplossingen die door een wettelijke regeling worden voorgeschreven, maakt de Regering voor de gevolgen die zich daar wel voor lenen in de onderhavige wet voorzieningen mogelijk die voor de slachtoffers en hun nabestaanden zowel het materieel als het immaterieel geleden leed beogen te compenseren. Daarnaast zijn er voorzieningen die zich richten op de samenleving als geheel.

Met de aanname van deze wet vindt door de Regering de formele erkenning plaats van het leed van slachtoffers en hun nabestaanden. De Regering heeft zich laten leiden door particuliere initiatieven, maar ook door ervaringen en de aanpak in andere landen die soortgelijke gebeurtenissen, waarbij als gevolg van politiek geweld slachtoffers zijn gevallen, in hun ontwikkeling hebben meegemaakt.

De Regering is erkentelijk voor de ondernomen particuliere initiatieven als gevolg waarvan in de loop der jaren onderzoeksactiviteiten zijn verricht en op inventarisatie gerichte werkzaamheden zijn verzet. Veel van deze activiteiten kunnen thans in een wettelijk kader worden opgenomen en gecontinueerd, hetgeen de implementatie van de wet ten goede zal komen.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 2

In verband met de uitvoerbaarheid van de wet is het nodig om onder meer, een afgebakende tijdspanne vast te stellen waar de wet en de daarin opgenomen voorzieningen op van toepassing zijn. Er is, om zaken niet onnodig ingewikkeld te maken, niet gekozen voor het noemen van specifieke gebeurtenissen binnen het vastgestelde tijdvak.

De wet bepaalt dat de ontstaansdatum van de Republiek Suriname als zelfstandige staat, 25 november 1975, het begin markeert van het tijdvak waarbinnen politiek geweld kan hebben plaatsgevonden, terwijl 31 december 1991- het einde van de binnenlandse oorlog was maart 1991 - het einde van dit tijdvak markeert.

Wanneer de criteria uit het begrip politiek geweld worden beschouwd en toegepast op het boven aangegeven tijdvak, blijkt dat de periode waarin het politiek geweld daadwerkelijk heeft plaatsgevonden, ligt tussen 25 februari 1980 en maart 1991, toen het vredesverdrag bij de

Binnenlandse oorlog werd gesloten. Het tijdvak, 25 november 1975 tot 31 december 1991, is dus ruim genomen.

Om te kunnen vaststellen of er sprake is van politiek geweld, moet worden nagegaan of aan de volgende vereisten is voldaan:

- er zijn gewelddadige handelingen gepleegd met politieke motieven door personen of organisaties waardoor
- materiële of immateriële schade is veroorzaakt aan natuurlijke personen of die tot hun dood hebben geleid,
- de gewelddadige handelingen zijn gepleegd in het tijdvak tussen 25 november 1975 en 31 december 1991.

Artikelen 3 en 4

De slachtoffers zijn natuurlijke personen die zowel materiële als immateriële schade hebben geleden als gevolg van politiek geweld, of die zijn overleden als gevolg van politiek geweld. Ingeval een slachtoffer is overleden, komen zijn nabestaanden in aanmerking voor de voorzieningen waar de overledene aanspraak op zou maken.

De wet richt zich op het leed door burgers geleden; voor wat betreft de mogelijkheid van compensatie staat dus de schade door burgers geleden centraal. De Regering is zich ervan bewust dat ook rechtspersonen schade hebben geleden doch heeft, in het belang van de uitvoerbaarheid van de wet, besloten de slachtofferstatus te beperken tot natuurlijke personen. De natuurlijke personen achter de rechtspersonen delen als elke andere burger in de voorzieningen die zich richten op de samenleving als geheel.

Artikelen 5 en 6

De Stichting Comité Slachtoffers en Nabestaanden van Politiek Geweld is een particulier initiatief dat op 1 februari 2016 door enkele nabestaanden van slachtoffers van politiek geweld is begonnen. De Stichting die in de samenleving bekend staat als het Comité, vraagt vooral aandacht voor het leed van het overgrote deel van de burgerslachtoffers van politiek geweld dat nog nauwelijks aandacht heeft gekregen. Er is sinds haar ontstaan belangrijk werk verzet waardoor er nu een beter beeld is van het leed dat slachtoffers hebben geleden en nog lijden.

De Regering heeft besloten de Stichting Comité Slachtoffers en Nabestaanden van Politiek Geweld aan te wijzen als de instelling die op grond van artikel 5 wordt belast met de voorbereiding en uitvoering van de in of krachtens deze wet getroffen voorzieningen ten behoeve van slachtoffers van politiek geweld en hun nabestaanden.

De Minister stelt een ambtelijke counterpart ten behoeve van de instelling in met het doel om, onder verantwoordelijkheid van de instelling, de ambtelijke expertise beschikbaar te hebben bij de uitvoering van de wettelijke voorzieningen.

Voorts kan de Minister subcommissies instellen en specifieke deskundigheid aantrekken. Met name bij de uitvoering van de voorziening in artikel 8, Onderzoek en waarheidsvinding, is het gezien de daarmee gepaard gaande activiteiten en werkzaamheden nodig dat een subcommissie hiermee wordt belast.

Artikelen 7 tot en met 11

Dag van nationale rouw

De Regering heeft op initiatief van het Comité een dag van nationale rouw voor alle slachtoffers van politiek geweld gehouden op 30 juni 2016. Een van de redenen waarom voor deze datum is gekozen is gelegen in het feit dat op 30 juni 1995 een succesvolle dag was georganiseerd door bewoners van het binnenland die na de vrede van 1991 nog te maken hadden met de naweeën van de oorlog in de vorm van spanningen die ieder moment konden uitbarsten in geweld.

De Regering zal na de inwerkingtreding van de wet en in samenspraak met het Comité, de definitieve datum vaststellen waarop voortaan de dag van nationale rouw wordt gehouden. Deze dag wordt geen nationale vrije dag, wel is het de bedoeling dat door overheidsinstellingen de vlaggen halfstok worden gehesen en overheidsradiostations gepaste muziek ten gehore brengen. De dag van nationale rouw krijgt samen met nog andere voorzieningen, thans een wettelijke basis. Deze jaarlijkse herdenking van alle slachtoffers van politiek geweld, de waarheidsvinding en de ontwikkeling van een educatief programma richten zich op de samenleving als geheel.

Onderzoek en waarheidsvinding

Zoals hierboven aangegeven zal een subcommissie worden belast met de uitvoering van deze voorziening en zullen de reeds aangevangen werkzaamheden, met ondersteuning van specifieke deskundigheid, door deze commissie worden voortgezet. Een voor de betreffende families belangrijk deelonderzoek betreft het onderzoek naar vermiste slachtoffers waarvan het resultaat hen uiteindelijk in staat moet stellen zaken goed af te sluiten.

Traumabegeleiding

De erkenning dat slachtoffers en nabestaanden getraumatiseerd zijn geraakt, maakt het nodig om alsnog professionele begeleiding beschikbaar te stellen. Eerst zal een inventarisatie worden gemaakt van slachtoffers en nabestaanden die zelf aangeven behoefte te hebben aan deze professionele hulp of door derden hiervoor worden opgegeven, waarna een programma zal worden gemaakt dat goed is afgestemd op de behoefte. Deze voorziening is bedoeld om de immateriële schade van slachtoffers en hun nabestaanden te compenseren.

Educatie

Het belang van het educatief programma is meervoudig. Het programma moet bijdragen aan de verwerking van de gebeurtenissen die in het kader van politiek geweld hebben plaatsgevonden. Dit kan op verschillende manieren tijdens verschillende evenementen gestalte krijgen. Zo zou een tentoonstelling kunnen worden opgezet tijdens de Dag van Nationale Rouw, met foto's, video's en verhalen van slachtoffers en nabestaanden. Het programma moet met het oog op de geschiedschrijving tevens bijdragen aan een goede vastlegging van de gebeurtenissen. Het produceren van lesbrieven voor het onderwijs is een mogelijkheid om hieraan uitvoering te geven.

Compensatie

Er is gedegen onderzoek nodig bij de uitvoering van deze voorziening die in beginsel uit de begrotingmiddelen wordt gefinancierd die in het daartoe ingesteld fonds worden gestort. Nadat is vastgesteld dat aan de vereisten van het slachtofferschap is voldaan, moet worden nagegaan of het betreffende slachtoffer eerder voor enige vorm van compensatie in aanmerking is gekomen. Indien dat niet het geval is, zal worden vastgesteld welke materiële schade is geleden en welk bedrag ter compensatie daarvan wordt uitgekeerd.

Artikelen 12 tot en met 19

Het fonds

Er is gekozen voor een rechtspersoon om met de uitkeringen uit het fonds te worden belast. Hoewel de Regering geheel verantwoordelijk is voor het compenseren van de slachtoffers, is rekening gehouden met de mogelijkheid om gebruik te maken van internationale fondsen. Het is dan van belang dat het fonds een zelfstandig opererend orgaan is met een heldere structuur, voorzien van een mechanisme op grond waarvan verantwoording moet worden afgelegd.

Paramaribo,.....

DESIRÉ D. BOUTERSE